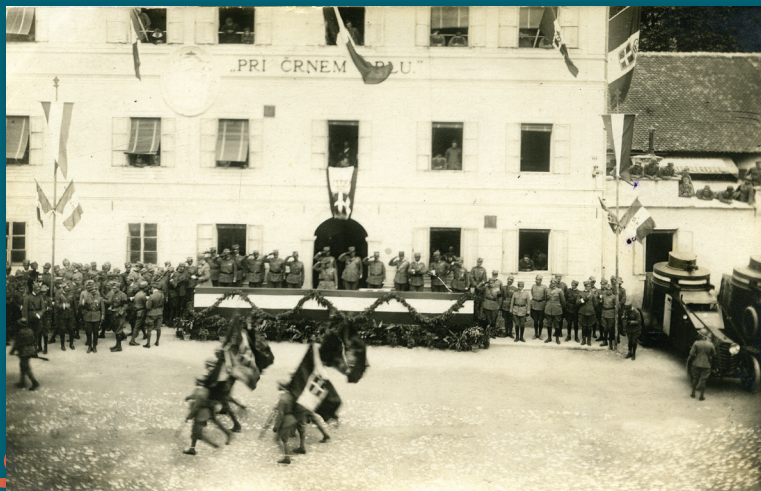

Prihod Italijanov v Idrijo 4. 11. 1918, hrani Mestni muzej Idrija

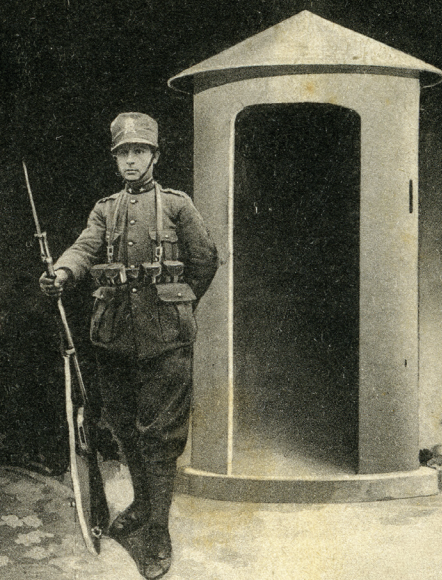
Praznovanje dneva svobode pred Magistratom v Celju 6. 11. 1918, hrani Muzej novejšje zgodovine Celje

XXX
MESTNI MUZEJ IDRİJA

mnzc
muzej novejšje zgodovine | celje

*saluti da
IDRIJA*

Buči, buči morje Adrijansko

primorski Slovenci na Celjskem po letu 1918

Gostujoča razstava Muzeja novejšje zgodovine Celje

Muzejski list št. 90

Izdal in založil: Mestni muzej Idrija, zanj dr. Miha Kosmač | Organizacija: Matic Čar | Besedilo: Darja Jan, Matic Čar | Fotografije: Fototeka Mestnega muzeja Idrija, Muzeja novejšje zgodovine Celje, Goriškega muzeja, osebna zbirka Marija Ratej | Jezikovni pregled: Sonja Benčina | Oblikovanje: Barbara Bogataj Kokalj, Studio Aleja | Tisk: Mipos d. o. o. | Naklada: 450 | Idrija, marec 2026

Razstavo sta podprla:

OBČINA IDRİJA

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Odprtje razstave: **četrtek, 26. marec 2026, ob 18. uri**

v Razstavišču Nikolaja Pirnata na gradu Gewerkenegg v Idriji

Razstava bo na ogled do 31. maja 2026.

Državljanstvo Kraljevine Jugoslavije,
hrani Marija Ratej

Marijana Pelikan, hrani Mestni
muzej Idrija

Po koncu prve svetovne vojne je zunaj državnih meja novoustanovljene Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev ostal znaten del slovenskega narodnega ozemlja, ki je obsegal skoraj tretjino celotnega etničnega prostora. Največ slovenskega prebivalstva je živelo na območju rapalske meje, kjer so se razmere po vojni še posebej zaostriale. Tamkajšnji Slovenci so bili izpostavljeni sistematičnim oblikam narodnega, političnega in kulturnega zatiranja, kar je številne posameznike in družine prisililo k zapuščanju domačega okolja. Čeprav so se nekateri prebivalci zaradi neposredne bližine frontne črte morali umakniti že med vojno, se je množično izseljevanje v pravem pomenu besede začelo šele po vključitvi Primorske v okvir Kraljevine Italije. Tradicionalni protislovanski nacionalizem italijanske države se je kmalu še zaostрил v vzponom fašizma, ki je represijo povzdignil na institucionalno in ideološko raven. V iskanju varnejših življenjskih razmer so se Primorci naseljevali v Ljubljani in Kranju ter na Štajerskem. Tudi na območju Celja so se vključili v lokalno okolje in s svojim delovanjem pomembno sooblikovali gospodarski, upravni, prosvetni, kulturni in družbeni razvoj regije.

Posledice 1. svetovne vojne, hrani Goriški muzej

Razstava z naslovom Buči, buči morje Adrijansko: primorski Slovenci na Celjskem po letu 1918, pod katero se podpisuje kustosinja Muzeja novejšje zgodovine Celje Darja Jan, pripoveduje zgodbo izseljenih primorskih družin na Celjsko po koncu prve svetovne vojne. Zgodba je navdihnila tudi Mestni muzej Idrija, saj so se na Celjsko takrat preselile številne družine z Idrijskega in Cerkljanskega. Med izseljenci je bil tudi fotograf Josip Pelikan, ki je pred vojno deloval v Idriji, leta 1919 pa se je preselil v Celje. Mestni muzej Idrija po njegovi zaslugi hrani dragoceno fotografsko gradivo, ki dokumentira življenje v Idriji in okolici pred prvo svetovno vojno. Razstavo prepletajo osebne in čustvene zgodbe družin, ki so se zaradi represivne politike fašistične Italije preselile na Celjsko iz Črnega Vrha, Idrije, Bukovega in številnih drugih krajev na Primorskem.

Matic Čar, kustos Mestnega muzeja Idrija